

Nr 136

Utlåtande i anledning av motioner om inrättande av ett hälsocentrum.

(3:e avd.)

I de likalydande motionerna I: 312 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 353 av herr Ringaby m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en utredning om att ett hälsocentrum av i motionerna föreslagen typ måtte uppföras på lämplig plats i eller i närheten av Stockholm.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *socialstyrelsen*. Styrelsen har i yttrande den 4 september 1969 anfört följande.

I motionen föreslås inrättande av ett statligt hälsocentrum för tidig diagnostik av tumörsjukdomar såsom ett led i en långsiktig försöksverksamhet som senare skulle kunna tjäna som förebild och utbildningscentral för liknande verksamhet i respektive landstings regi. Verksamheten vid den föreslagna hälsocentralen skulle av vad som närmare framgår av motionens bilaga 4 begränsas till att omfatta skärmbildsundersökning i kombination med åtgärder för tidig diagnostik av gynekologiska tumörsjukdomar och bröstkräfta. Den skisserade verksamheten måste ur flera synpunkter bedömas som mindre ändamålsenlig.

Beträffande gynekologisk hälsoundersökning har i nr 111 av meddelanden från Kungl. Medicinalstyrelsen framlagts en plan för bredast möjligt upplagd hälsoundersökning. Denna plan har i stort sett följts — f. n. pågår gynekologisk hälsoundersökning i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens rekommendationer i femton sjukvårdsområden — och i framtiden kommer samtliga kvinnor i Sverige i åldrarna 30—49 år att erbjudas gynekologisk hälsoundersökning vart fjärde år. Styrelsen finner inga skäl föreligga att frångå tidigare lämnade rekommendationer om gynekologisk hälsoundersökning.

Termovisionsundersökning med mammografi för upptäckt av bröstkräfta har ännu inte prövats på ett oselekerat material av symptomfria kvinnor. Försöksverksamhet med sådan undersökning kommer att ingå som en del i en försöksverksamhet med allmän hälsokontroll som i samarbete med Gävleborgs läns landsting och socialstyrelsen kommer att påbörjas i höst. Resultaten av denna försöksverksamhet bör avvaktas innan ställning tas till ytterligare allmän verksamhet med termovisionsundersökning för tidigupptäckt av bröstkräfta.

Om någon typ av hälsocentraler i framtiden inrättas bör sådana enligt styrelsens mening bedriva hälsoundersökningsverksamhet med ett mer om-

Bihang till riksdagens protokoll 1969. 6 saml. Nr 136—138

fattande undersökningsprogram vari åtgärder för att påvisa vanliga och viktiga sjukdomar som blodbristtillstånd, sockersjuka, hjärt- och kärlsjukdomar med blodtryckssjukdom, bakteriuri m. fl. tillstånd bör ingå. Den förut nämnda försöksverksamheten i Gävle avser försök av detta slag och först när resultaten därifrån föreligger bör nya undersökningsprojekt planeras.

Vidare har Kungl. Maj:t den 29.5.1969 uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa en utredning om utvecklingen av hälsoundersökningar och annan förebyggande hälsovård samt att därvid undersöka hur denna verksamhet kan samordnas och författningsmässigt och organisatoriskt inordnas i det system som gäller för den av samhället bedrivna sjukvården. Innan nya typer av hälsovårdande organ, såsom det i motionen föreslagna, inrättas bör man enligt socialstyrelsens mening avvakta Kungl. Maj:ts ställningstaganden till resultaten av ovan nämnda utredning.

Utskottet. Hemställer i motionerna avser inrättandet av ett hälsocentrum enligt ett konkretiserat typförslag. Utskottet saknar anledning att frångå den bedömning som socialstyrelsen gjort i sitt redovisade yttrande.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 312 och II: 353.

Stockholm den 4 november 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 138.